

פ ר ו ר ט ו ר ל ל מ ט י 40/ב

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי, י"ז
בחשוון תשי"ג (30.6.1955) בשעה 8.30

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת

נ ו כ ח ו :

חברי-הוועדה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- י. אורי
- ע. איכילוב
- ב. אזניה
- ש. בבה
- י. בן-אהרן
- א. ברמן
- מ. וילנר
- ק. כהנא
- ש. לורנץ
- ע. מימון
- א. רוזאל-נאור
- א. סטופ
- ד. צברי
- י. דפאל
- י. שפירא

מוזמנים:

- ק. ארן - סגן מזכיר הכנסת.
- א. צידון - " " " "
- י. גיל - מזכיר הכספים של הכנסת (בטעיף 7)

ח ט ר ו :

- סיף אל-דין אלזועבי
- ש. גרידי
- י. הררי
- טאלח חסן ח'ניפס
- א. כלפון
- י. ניצני
- מ. נורוק

סדר-היום:

- 2 עמ"א. קביעת זמן לדיון בתקציב משרד העבודה
- 3 " ב. קביעת זמן לדיון בחוק תקציב הפיתוח (יוני-יולי 1953)
- 3 " ג. קביעת זמן לדיון בחוק הגנת דיירים תשי"ג - 1953
- 3 " ד. חוק האנטומיה והפטולוגיה תשי"ג 1953
- 4 " ה. העברת חוק שירות המדינה לוועדה מתאימה
- 4 " ו. קביעת יו"ר לוועדות המשותפות: (1) לחוק זכרון השואה והגבורה; (2) לחקירה של פעולת המטיון בארץ
- 5 - 8 " ז. מטקנות ועדת-המשנה למשכורת
- 9 - 13 " ח. תלונתה של חברת-הכנסת א. וילנסקה על קריאת-ביניים מעליבה של חבר-הכנסת ש. לביא בישיבת הכנסת מיום 24.6.53

1. סביעת זמן לדיון התקציב מסדר העבודה:

הינ'ר ד. בר-רב-האי:
עלינו לקבוע את הזמן לדיון בתקציב מסדר העבודה. תקציב זה נכלל בקבוצת המשרדים שהוקצה לה ככללה 7 שעות. לרגל העדרה של שרת-העבודה, בתקיים הדיון בכל יתר התקציבי המשרדים ונשתרה עוד שעה אחת לתקציב מסדר העבודה. ברור, ששעה אחת אינה מספיקה לדיון זה, ועל-כן אני מציע לקבוע 3 שעות.

מ. וילנר:
3 שעות אינן מספיקות לדיון זה. אני מציע להתקציב לו 5 שעות, ולקבוע מינימום של 10 דקות לטיעות הקטנות.

י. אורי:
אני מציע להשאיר את השעה האחת.

הינ'ר ד. בר-רב-האי:
אם קובעים מינימום של 10 דקות לטיעות הקטנות, תצדקנה הטיעות בנות 8 חברים, אם גם הן תדרושנה יותר.

א. רוזנאל-נאור:
אני מציע להתקציב לדיון זה 3 שעות בתוספת השעה שנותרה לקבוצה בכללה. כלומר: 4 שעות.

א. ברמן:
אני מציע לדון בענין המינימום.

ה ר ח ל ט

להקציב לדיון בתקציב מסדר העבודה 3 שעות.

מ. וילנר:
אני מציע לקבוע מינימום של 10 דקות מחוץ לגבולות הזמן שהוקצה לדיון זה.

הצבעה

הצעת חבר-הכנסת מ. וילנר נדחתה.

2. מביעת זמן לדיון בחוק תסצ"ב הפיתוח (יוני-יולי 1953) תשי"ג - 1953.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
עלינו לקבוע זמן לדיון זה. אני מציע שלוש שעות.

ט. וילנר:
אני מציע 4 שעות.

ע. איכילוב:
אני מציע שנשמע את הדצאת השר ביום רביעי ולקיים את הדיון ביום ב' הבא.

ה ר ח ל ט

להקציב לדיון בחוק תסצ"ב
הפיתוח (יוני-יולי 1953)
תשי"ג - 1953 - 3 שעות.

3. מביעת זמן לדיון בחוק הגנת דיירים תשי"ג - 1953:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
קיבלתי מכתב משר-המשפטים, בו הוא מבקש טאט ועדת-הכנסת לקבוע זמן לדיון זה.
אני מציע להקציב לו 6 שעות.

ה ר ח ל ט

להקציב לדיון בחוק הגנת
דיירים תשי"ג - 1953
6 שעות

4. חוק האנטומיה והפסלוגיה תשי"ג - 1953:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
בתקשנו להחליט אם הדיון בחוק זה יהיה סיעתי או לא. מכיון שלא באה דרישה לקיים דיון טי"ג בענין זה, איננו צריכים לקבוע זמן לדיון והוא יתקיים על בטיס אישי.

ה ר ח ל ט

הדיון בחוק האנטומיה
והפסלוגיה תשי"ג - 1953
לא יהיה סיעתי.

5. העמות חוק שירות המדינה לווועדה המנהלים:

היו"ר ד. בר-רב-האי: בשעתו היו שלוש הצעות: להעביר את החוק לווועדת-העבודה, לווועדת-החוקה או לווועדה משותפת של עבודה וחוקה. עלינו להחליט עתה לאיזו ועדה יש להעביר חוק זה.

ה ר ח ל ט

להעביר את חוק שירות המדינה לווועדת-העבודה.

6. קביעת יושבי-ראש לווועדה המשותפת לחוק זכרון השואה והגבורה ולווועדה המשותפת לחקירה של פעולת המסיון בארץ:

היו"ר ד. בר-רב-האי: כפי שהודעתי בישיבה הקודמת חברי הווועדה המשותפת לחוק זכרון השואה והגבורה הם: מ. ארם, ב. אזניה, א. ברמן, י. בדר, ז. ורהפטיג, י. כסה, ש. פרטיץ, א. דימלט, ר. צברי, ד. שרי.

עלינו לקבוע יושב-ראש לווועדה זו.

שפירא: אני מציע את חברת-הכנסת ש. פרטיץ.

י. בן-אהרון: אני מציע את חבר-הכנסת מ. ארם.

ה ר ח ל ט

יו"ר הוועדה המשותפת לחוק זכרון השואה והגבורה תהיה חברת-הכנסת ש. פרטיץ.

היו"ר ד. בר-רב-האי: חברי הווועדה המשותפת לחקירה של פעולת המסיון בארץ הם: ה. ברגר, ש. חזני, י. ישעיהו, א. כלפון, ש. לורנץ, מ. נורוק, ד. בצר, א. פרי, ש. פרלשטיין, א. רזיאל-נאור.

עלינו לקבוע יו"ר לווועדה זו.

י. שפירא: אני מציע את חבר-הכנסת נורוק.

ה ר ח ל ט

חבר-הכנסת מ. נורוק יהיה יו"ר הוועדה המשותפת לחקירה של פעולת המסיון בארץ.

בזה מתבטלות ההחלטות הקודמות ביחס להרכב ועדות אלה ויושבי-הראש שלהן.

7. מסמכים ועדות-המסכה למסכרות:

יש לנו 4 הצעת - מהן 3 נתקבלו פה-אחד
ובאחת ישנה הסתייגות.

ב. רזביה:
יור' ועדת-המסכה
למסכרות.

שלוש ההצעות שנתקבלו פה-אחד הן:

1. לקבוע לחברי-הכנסת שמקום-מגורם בירושלים,
תשלום הוצאות לאכילה ושתייה בסכום של 10 ל"י לחודש ביטוד, בצירוף
תוספת-היורק לפי השיעור המקובל.

2. להצמיד את דמי-הייצוג לשינויים לפי
המדר, באופן דמי-הייצוג של 30 ל"י ייחשבו כדמי ייצוג יסודיים ב-1
קפטמבר 1951. ההנחה היא שה-30 ל"י הם 100 נקודות. כיום המדר הוא
191.

3. השינויים לגבי חברי-הכנסת שמקום-מגורם
בירושלים אחולו מ-1 אפריל 1953. השינויים לגבי אש"ל ודמי-ייצוג
של חברי-הכנסת יחולו מ-1 יוני 1953.

ההצעה שלא נתקבלה פה-אחד היא:

להגדיל את בסיס האש"ל לחברי-הכנסת ב-14 ל"י
לחודש.

לעומת הצעה זו היתה הצעתו של חבר-הכנסת
ח. רובין להעלות את משכורת היסוד של חברי-הכנסת בסכום של 15 ל"י.

ההצעה בקשר לחברי-הכנסת הירושלמיים באה,
משום שאנו חושבים שיש להם הוצאות נוספות בשעה שהם חייבים לבלות את
מרבית היום בבנין הכנסת.

ע. מימון:
אם מגדילים את משכורת היסוד - ישולם
מס על הגדלה זו. אך אם מגדילים את
ההוצאות - יהיה תשלום זה פטור מס-הכנסה ואני מתנגדת לכך.

אני מתנגד לתשלום הוצאות לחברי-הכנסת
הירושלמיים.

א. רזיאל-נאור:
חברי-הכנסת הירושלמיים צריכים לפעמים
לבלות את מרבית יומם בבנין הכנסת. הם
יושבים בישיבות של ועדות וועדות משנה ואין להם כל אפשרות לצאת מן
הבנין. על-כן יש להקציב להם תשלום הוצאות ואין כל מקום לוויכוח זה.

ה צ ב ע ה

נתקבלה ההצעה להקציב לחברי-
הכנסת הירושלמיים סכום של
10 לירות לכיסוי הוצאותיהם.
סכום זה יהווה יסוד ויהיה צמוד
לתנודות במדר.

י. רפאל:
עד עתה היה נהוג שחבר-כנסת ירושלמי,
הנוסע לישיבות בתל-אביב היה מקבל
אש"ל והוצאות נסיעה. האם החלטה זו שנתקבלה עתה מבטלת נוהג זה?

היור' ד. בר-רב-האי:
לא. הם ימשיכו לקבל הוצאות נסיעה
ושא"ל במקרה שיצטרכו לנסוע לישיבות
מהוץ לירושלים.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

עלינו לקבל החלטה בנוגע להצעה להצמיד למדד את דמי-הייצוג שחברי-הכנסת מקבלים, - 30 ל"י לחודש - החל מ-1 ליוני.

י. בן-אהרן:

הצעתי היא, שכל העלאת משכורת של חברי-הכנסת תבוא בדרך של העלאת המשכורת היסוד ולא בדרך של העלאת התוספות. בניגוד לחברת-הכנסת מימון, אני בדעה שיש צורך להעלות את המשכורת, אבל לא-רק לחברי-הכנסת. אתן לכם דוגמא של עובדי הבית הזה. הם עובדים איתנו בתנאים קשים ובחלקם הגדול אינם ירושלמיים. חלק גדול מהם אנשים ותיקים, חיילים משוחררים, אשר היו אתי בצבא ובטבי, אנשים כבדי-משפחה. הם עובדים במשכורת לא ביותר גבוהה. אינני מעלה כלל על הדעת שנחליט להעלות לעצמנו את דמי-הייצוג ואת האש"ל ונשאיר את האנשים האלה ללא תוספת אש"ל. (ק. ארן - סגן מסכיר הכנסת: הם בכלל אינם מקבלים אש"ל). באופן פורמאלי אני יודע שאין ענין זה שייך לוועדת הכנסת.

הדבר העיקרי בעיני הוא הצד הציבורי שבדבר. אינני מבין לרוחם של חברי הרוב. אינני מבין מדוע הכנסת צריכה לנהוג בצורה בלתי-ציבורית ולדעתי אף בלתי-הוגנת. מכיון שאין זה ציבורי להעלות משכורת בעקיפין. כי כל ההצעות שאנו טועים כאן אינן באות לאישורה של הכנסת ואינן מובאות לידיעת הציבור. ושנית, זוהי העלאה רק לחברי-הכנסת. זוהי העלאה שאינה בתונה לתשלום מס. אני חושב את שני הדברים האלה לבלתי-הוגנים ואיננו צריכים ללכת בדרך זו. על-כן אני טועה לא להעלות את דמי-הייצוג והאש"ל. אלא להעמיד להצבעה את הצעתי להעלות את משכורת היסוד.

י. שפירא:

לכתחילה נקבע, כי משכורת חברי-הכנסת מורכבת משלושה גורמים: משכורת, ייצוג ואש"ל. ייתכן שאפשר היה לכתחילה לא לחלק את המשכורת ולקמר שהיא אחידה. אך כך נקבע גם על דעתו של חבר-הכנסת בן-אהרן.

חבר-הכנסת בן-אהרן מתרעם על ההצעה

להצמיד את דמי-הייצוג והאש"ל לממד. ומעניין שדוקא הוא, הטוען שיש להצמיד כל תשלום לממד מתנגד להצמדה זו במקרה שלנו. ההצמדה לאינדקס היא הדבר האלמנטארי הקיים כיום במדינה. יכולים להיות חילוקי-דעות בענין זה - אך אנו לא נפתור עתה את השאלה.

דובר כאן על קיפוח קופת-המדינה ועל-כך שלא ישלמו מס-הכנסה מהגדלת התשלומים לחברי-הכנסת. ובענין זה ברצוני לומר דברים ברורים. לא הייתי חבר ועדת-המסנה למשכורת, אך היתה לי הזדמנות לשוחח עם חבר-הכנסת אזניה. נוכחתי לדעת שההצעה שהוצעה ביחס לאש"ל ודמי-הייצוג לא באה קלוטה מן האוויר, אלא מתוך חישוב מינימאלי של ההוצאות שיש לחבר-הכנסת שלן במלון ממדרגה מסבצעת לא הגבוהה ביותר ולא הנמוכה ביותר. אם חברי-הכנסת חושבים שיש לשלם מס-הכנסה מתשלום זה - נוח, אבל אז התשלום צריך להיות כפול, ומחציתו חלק למס-הכנסה. נותן-העבודה שלנו היא קופת-המדינה ואין כאן אלא התמנות והעמדת-פנים. יש מדינות שבהם נהוג - ואינני יודע אם לא היה צריך להנהיג שיטה זו גם אצלנו - שבת קובעת המדינה משכורת נמוכה יותר לעובדי-המדינה, והם פטורים מתשלום מס-הכנסה. זה הרבה יותר בריא ופשוט. בשעתו, הוחלט על - 30 ל"י ואז הטפיק הסכום הזה; כיום ערכן של - 30 ל"י הוא כ-15 ל"י, ועל-כן יש להצמיד את התשלום למדד, כדי שהוא יתאים למציאות.

י. בן-אהרן:

המשכורת שלנו היא נמוכה ובלתי-ריאלית.

י. שפירא:

לכן, אני חושב שאין כל מקום להצעתו של חבר-הכנסת בן-אהרן לוותר על התוספת להוצאות ולהוסיף אותה למשכורת. אני מציע לקבל את הצעת ועדת-המסנה.

י. אורזי:

לא אוסיף לדבריו של חבר-הכנסת שפירא.
 חבר-הכנסת בן-אהרן דואג למשכורתם של
 עובדי-הבית. עלי לומר לו, כי יש להם ועד עובדי-המדינה וועד עובדי
 הבית, ויש מי שיטען להם. שאלה זו, בכלל, אינה בסמכותה של ועדת
 הכנסת. (י. בן-אהרן: אמרתי, כי שאלה זו אינה שייכת לוועדת-הכנסת).
 אני כשלעצמי הונו בעד תרומה מספוחית לכל העובדים במדינת-ישראל. אך
 דבר זה אינו נהוג בארצות הדמוקרטיה.

לא הצבעתי בענין זה משום שאני רואה אסון
 בהעלאת המשכורות והעלאת המחירים והעלאת הרווחים, ובראש וראשונה
 בהעלאת משכורתם של חברי-הכנסת. על-כן אני מתנגד לכל הילאה.

ש. בבה:

חבר-הכנסת בר-יהודה היה זה שטען שיש
 להאמיד את משכורתם של חברי-הכנסת לאינדקס,
 ועל-כן אינני כבין מדוע חבר-הכנסת בן-אהרן בא וטוען עתה את ההיפך.
 אנו קיבלנו עקרון זה של הצמדה לאינדקס - ואל יבואו אתה שיטענו שחברי-
 הכנסת אינם רוצים לשלם כס-הכנסה ועל-כן הם אינם טעלים את משכורתם,
 את משלמתי ההוצאות שהם מקבלים. אם מקפידים עתה את שכרם של כל
 עובדי-המדינה אין חברי-הכנסת יכולים לבוא ולהעלות את שכרם. על-כן,
 כאשר נדון בתקציב הבא, ותובא הצעה לשנות את משכורתם של כל עובדי
 המדינה, יהיה מקום לדון גם בהצעה להעלות את שכרם של חברי-הכנסת.

היו"ב. ד. בר-רב-האי:

שאלת שכרם של עובדי הכנסת אינה נוגעת
 לוועדת הכנסת. יושב-ראש הכנסת הוא
 האחראי לתקציב הכנסת, והוא הוא המקבל עובדים או מפטר אותם. ובתקציב
 קיימת רזרבה לשם התאמת המשכורות למדד.

חבר-הכנסת בבה צדק. בתחילה לא היו התשלומים
 האלה צמודים לאינדקס; - אחר-כך נוכחנו לדעת כי תשלומים אלה אינם
 עומדים בהתאמה למציאות, וקיבלנו את עקרון ההצמדה לאינדקס.

חברת-הכנסת מימון טוענת שחברי-הכנסת
 אינם רוצים לשלם כס-הכנסה. היא אינה צודקת בהנחתה זו. (ע. מימון:
 אני מגנה את זה ועל-כן אל יאמרו לי שאינני צודקת). מה שמציעה
 חברת-הכנסת מימון זהו כס-הוצאה ולא כס-הכנסה. אין לנו מטים על
 הוצאות וסכומים אלה נקבעים מתוך הנחה שאנו מוציאים אותם לכיסוי
 הוצאות.

ה צ ב ע ה

נדחתה הצעתו של חבר-הכנסת י. בן-אהרן
 להגדיל את משכורת היסוד של חברי-הכנסת.

נתקבלה ההצעה להגדיל ב-14 ל"י לחודש
 את התשלום היסודי לכיסוי האש"ל המשתלם
 לחברי-הכנסת.

נתקבלה ההצעה להצמיד את דמי-הייצוג
 המשתלמים לחברי-הכנסת למדד.

ע. מימון: אני מתנגדת ועל-כן לא השתתפתי בהצעות אלו.

י. אורזי: גם אני לא השתתפתי בהצעות.

ה ר ח ל ט

- א. חברי-הכנסת, תושבי ירושלים, יקבלו החל מ-1 באפריל 1953 לכיסוי הוצאות-ם, במקום דמי האש"ל המשתלמים לחברי-הכנסת הגרים מחוץ לירושלים, סך של -10 ל"י כיסוד. לסכום זה תצורף תוספת-יוקר לפי השיעור המקובל.
- ב. להגדיל ב-14 ל"י לחודש את התשלום היסודי לכיסוי האש"ל המשתלם לחברי-הכנסת. לסכום זה תצורף תוספת-יוקר לפי השיעור המקובל. תוקף החלטה זו החל מ-1 ביוני 1953.
- ג. להצטרף את דמי-הייצוג המשתלמים לחברי-הכנסת למדד. הסכום של -30 ל"י המשתלם כיום לחברי-הכנסת בתור דמי-ייצוג ייהשב כסכום יסודי ב-1 בספטמבר 1951 (100 נקודות). תוקף החלטה זו החל מ-1 ביוני 1953.

אני מתנגד לכל ההחלטות שנתקבלו.

י. אורי:

אני מתנגדת באופן עקרוני לכל הדברים האלה. אני רואה בעין לא-יפה כל העלאת שכר בעקיפין או באופן ישיר, בשעה של חוסר-עבודה חמור כזה. אני חושבת שזהו אחד הדברים המשפילים את כבוד האדם והכנסת.

ע. טיטון:

אשר לדמי-הייצוג - הנני חברה-כנסת 4 שנים, ועוד לא הוצאתי פרוטה אחת לדמי-ייצוג. אינני מבינה לשם מה יש צורך בתשלום זה.

אינני יכול לעבוד לסדר-היום בשעה שנשמעים דברים כאלה מפני חברה נכבדה בכנסת.

י. שפירא:

ביחס לדמי-הייצוג - אני רוצה להבטיח לחברה-הכנסת טימון, שאותם החברים שבררו שאלה שאת, בררו בדרך היטב כי עבודתם של חברי-הכנסת טחייבת אותם לקבל אנשים ולארח אותם בבנין הכנסת ומחוצה לו - ודבר זה עולה בכסף.

יש לזכור, כי ההחלטה בדבר -30 ל"י דמי ייצוג נתקבלה בכנסת הראשונה ולא הכנסת השניה. בינתיים נשתנו הזמנים וחלו תנודות דבות במדד.

ע. איכילוב:

8. תלונתו של חברת-הכנסת א. וילנסקה על קריאת-ביניים מעליבה
של חברת-הכנסת לביא בישיבת הכנסת ביום 24.6.1953:

היו"ר ד. בר-רב-האי: קיבלתי את הסכתב הבא מחברת-הכנסת א. וילנסקה,
ביום 29.6.53:

"ביום ה-24 יוני, בזמן הדיון בכנסת על
הצעות לסדר-היום הצעתי להעמיד לדיון את התנהגות המשטרה בעצרת ההטגנה
ההתקיימה בתל-אביב בשבוע הקודם.
שר המשטרה, מר שיטרית השיב להצעה וחברי-
כנסת אחרים הציעו להעביר את השאלה לוועות הפנים. בזמן תשובתו של
שר המשטרה, קרא חבר-הכנסת לביא לעומתי: "את נאצית שחורה".
טיוטר להסביר, כי מליט אלו הן עלבון
קשה וכן פגיעה בכנסת כולה ועל-כן הנני דורשת לתבוע מחבר-הכנסת
לביא לקחת את דבריו אלו בהזרה ולהודיע על-בך מעל במת הכנסת"

ובן, בדקתי את הסטנוגרמה, ונוכחתי לדעת,
כי ביטוי זה לא נרשם בה. בזה - הענין נגמר. אילו היה טופיע
בסטנוגרמה, היינו יכולים לדון בתלונתה.

פ. וילנר: אני מתפלא מאד על אופן העמדת הדברים
על-ידי היושב-ראש. ידוע שהנשיאות
מוחקת... (היו"ר ד. בר-רב-האי: בדקתי את הסטנוגרמה הטקורית).
היושב-ראש נותן לפעמים הוראות לא להכניס ביטוי מסויים. השאלה אינה
בסטנוגרמה, אלא אם חבר-הכנסת לביא אמנם צעק את הדברים האלה בישיבת
הכנסת. אם הוא מכחיש את הדבר - ישנם עדי-שמיעה.

בדרך-כלל לא כל קריאות-הביניים נרשמות
בפרוטוקול ואין זאת אומרת שיש לעבור עליהן לסדר-היום. לדעתי, אנו
רשאים לתבוע בירור בענין זה בוועדת-הכנסת, כי זהו המקום היחידי
לבירור יחסים שבין חברי-הכנסת. אינני יודע אנא נביע אם נמשיך בדרך
זו. וידוע, כי קריאות-ביניים מעליבות באות תמיד מאותו חבר-כנסת.
אני תובע בירור בענין זה.

ע. איכילוב: כראשית דברי, עלי לומר לחבר-הכנסת וילנר,
כי לא ייתכן לעבור בשתיקה על ביטוי שנשמע
מאדם אחד, ולהתקומם נגד ביטוי אלא הנשמע מפיו של חבר-כנסת אחר. מעל
במת-הכנסת שמעתי כיצד חבר-הכנסת טובי צעק "תפו עליקום". נדהמתי,
ואילולא מעצורים גזעיים הייתי מגיב על-כך. אך עברו על-זה לסדר-היום.
(פ. וילנר: הוא מכחיש את זה). אני שמעתי את דבריה האלה. (פ. וילנר:
לא היית צריך לעבור עליהם לסדר-היום). הבעיה אינה איזה ביטויים הם
יותר חריפים ואיזה פחות חריפים. גם אתמול השתמש חבר-הכנסת ברמן
בביטוי "בוגדים" לגבי-חברי-הכנסת. אני מציע לחייב את כולנו בענין
זה.

מבלי להצמיד את הדברים לתלונתו של חברת-
הכנסת א. וילנסקה אני מציע שכולנו נתאחד בענין זה ובשוחח עליו בסיעות.

ש. נבה: לא פעם קרה שחבר-הכנסת וילנר השתמש בביטויים
מעליבים, ועל-כן עליו לחשוב גם על עצמו בשעה
שהוא מתלונן על קריאות-ביניים שנשמעו מפי חברי-כנסת אחרים. הצעתו של
חבר-הכנסת איכילוב היא יפה מאד, אך אינני חושב שיש מקום לשוחח על ענין
זה בסיעות. אני מציע להפנות את השוטה-לבו של יושב-ראש הכנסת לענין
זה של קריאות-ביניים מעליבות. ייתכן שיש לקבוע טעיף בתקנון, אשר לפיו
יהיה חייב כל קורא קריאת-ביניים מעליבה לשלם קנס מסויים. דבר זה נהוג
במטה פולינות, וייתכן שהוא היה מועיל בענין זה.

לדעתי, התלונה צודקת, אך צריך לי מאד שהיא
באה מכתובת שגם-כן משמשת בקריאות-ביניים מעליבות.

י. בן-אהרן:

כאשר בירור כזה הופך לבירור בין פרזיציה לאופוזיציה הוא מאבד את מעמו, ד"רין לה כל תקווה, מכיון שזו אינה כנסת שלי יותר מאשר שלכם, ואיבבלי מתחסד להיות יותר רגיש לכבודה של הפנסת מאשר אתם. השאלה היא אם אנחנו רוצים לקבוע שטר של כבוד מינימאלי בינינו או לא. כלרטר, להכשל יכול כל-אחד - לא ייתכן שטישהו לא ייכשל. השאלה היא: האם יש מי שמפקח ומגיב על הדברים האלה או ייין? אני קובע שהיו עובדות בכנסת אשר הביעו את נציגי הסיעות להתכנס יחד עם הנשיאות כדי לבדוק מה יש לעשות כדי להבטיח את הדברים האלה. אני מניח שביציג הסיעות בבית הביאור את הדברים בפני הסיעות שלהם. אם קורים דברים אחרים הבירור הזה, אני חושב שהברי-הרוב אינם צריכים לנהוג בענין זה בדרך של טסטוש, מכיון שקרוב לוודאי שלהברי-האופוזיציה יש יותר טעמים, מכל בהינות, לצאת מגדרם, מאשר לאלה שיש להם לפחות רוב טובטח. ברור שיש הבדל גדול כפנת הפסיכולוגי בין רוב ומיעוט, ואת הדברים האלה תמיד לוקחים בחשבון. אני חושב שאין שום חשבון ציבורי של הרוב לעבור על קריאת-הביניים של חבר-הכנסת לביא (אשר ידוע שהוא אינו מן המצטיינים בצימונים) ולהחריש.

אני בעד זה שהיה מוסד, מעין בית-דין כבוד בכנסת, והוא ישמל בכל הענינים שאם מחוץ לענינים הדיסציפלינארים שהם ברשות הנשיאות. אני חושב שטוב שיהיה מוסד כזה. אך כל עוד שאין לנו מוסד זה, אני מציע שיו"ר ועדת-הכנסת יזמין את חבר-הכנסת לביא ויביע לו את מורת-רוחה של ועדת-הכנסת בענין זה.

ע. סימון:

איבבי מקבלת את דבריו של חבר-הכנסת בן-אהרן בענין רוב ומיעוט. הרוב הוא העושה את כל המלאכה. כל העושה מעשה - רשאי להשטיין; מי שאינו עושה - אל ישטיין. חבר-הכנסת וילנר ששטיין למיעוט שכל דבריהם מלאים השמטה על המדינה ועל ראש-הממשלה. איבבי מוכנה לעבור בשתיקה על דברי-השמטה כאלה, כאשר הם נשמעים, ואני תמיד אגיב עליהם. אני מציעה להוריד הצעה זו מסדר-היום.

י. שפירא:

אני מכוד שהענין של התנהגות חברים בכנסת, האחד כלפי משנהו, הוא כענין של התנהגות של אנשים ככל חברה תרבותית. יכול להיות פארלמנט דאקציוני טאד, ויכול להיות פארלמנט דבולוציוני - אך אין זה מצדיק שמישהו יגיד "אני יורק עליהם". איבבי יודע את חבר-הכנסת ת. טובי אשר את הדברים האלה, אבל אם מישהו אמר את הדברים האלה זה דבר הסוד טאד, מפני שבשום חברה אין אומרים זאת.

טאידך גיסא, יש בלי שום ספק - וכולנו נסכימים לזה, וחבר-הכנסת וילנר אינו מכהיש זאת; דברים שיש בהם קאן לופיקאציה פוליטית, שהם בלי כל ספק אובעים. יש לראות כל ביטוי אם הוא מעליב או אם הוא ביאטוי פוליטי. ואיבבי יודע, למשל, מה מעלוצבם יותר, אם אומרים לאדם שהוא טוכן אמדיקני, או הם אומרים לאדם שהוא נאצי שחור. איבבי רואה בזה שום הבדל. יכול טאד להיות שלמלה "נאצי" יש משמעות מיוחדת, שהיא מעליבה דוקא בפארלמנט היהודי. בפארלמנט האנגלי, שעל נימוסיו בוודאי שאין להתלונן, צעק מישהו "קרויסלינג", ולאחר שיקול-דעת, קבע הספיקד שאין בכך כל עלבון, וכי זהו טרמין פוליטי.

על-כן, אני קובע שיש לבדוק תחילה אם הביטוי שהשתמש בו חבר-הכנסת לביא הוא מעליב, ואם ייקבע שאמנם יש בו שום עלבון, יש לקיים את הבירור בנוכחותו של חבר-הכנסת לביא. וזאת, כמובן, לאחר שנברר אם חבר-הכנסת לביא אמנם אמר את הדברים האלה, ובאילו נסיבות עשה זאת. שנית, אני מציע לבדוק אם הסיעות את המאפשרות של הקמת בית-דין כבוד בכנסת.

אשר לקלאסיפיקציה של חבר-הכנסת לביא, כפי שאמר חבר-הכנסת בן-אהרן / לדעתי חבר-הכנסת לביא הוא קישוט בכנסת.

30.6.1953

תלונתה של חב. הכב. וילנסקה

על קריאת-ביניים מטעמה

של חבר הכנסת לביא

א. רזיאל-מבורג:

אני מתנגדת לקנה-המטה שהיושב-ראש השתמש בו, אם הדברים כתובים בפרוטוקול או לא. ישנם דברים שיכולים להיות כתובים בפרוטוקול שלא הוענה. לא כולנו יודעים לקרוא סטנוגרפיה ועדיין אין כל הוכחה בכך שהדברים אינם בפרוטוקול הסטנוגרפי. לפעמים הדברים אינם רשומים מכאן שהם לא נקלטו או שלא הספיקו לרשום אותם. זה אינו משנה את העובדה שהדברים נאמרו, כי יש עדי-ראיה ועדי-שמיעה.

סנית, אני נגד ערוב פרשיות. כאן יש תלונה של חברת-כנסת מזוימת. בגלל זה שבטיעה שלה יש משהו שעשה חבר רע מאד, אי-אפשר לבוא ולומר שטענתה אינה טענה.

בנוגע לחבר-הכנסת טובי ודבריו - אני כנראה לא הייתי אז בכנסת, מפני שאילו הייתי, לא הייתי עוזרת על זה לסדר-היום. מפילו אם אין מבינים ערבית - זוהי מלה שמבינים אותה בכל השפות. מדוע אין מבינים על-כך?

אני חושבת שאחת הסיבות לכל היורדה בכנסת נובעת מזה שהיושב-ראש והסגנים אינם יודעים מה לעשות בסמכויות שלהם. או שהם מטילים אותן ללא צורך, ואחר-כך אין להם ברירה אלא לסגת; או - שהם אינם נוטלים לעצמם רשות להשתמש בסמכויות שיש בידם. כאשר היושב-ראש שומע מלה כזו, או נדמה שהוא שומע אותה, עליו להפסיק מייד את הנואט. ואם הוא לא עשה את זה, אינני מבינה מדוע חבר-הכנסת ששמעו את הדברים לא הגיבו עליהם. ואינני מבינה את חבר-הכנסת איכילוב, אשר הבליג "מטעמים גזעניים". אינני מבינה מדוע צריך להתעסק באיצטלה של חסידות ומפני שהוא שייך לעם אחר כותר לו לומר דברים אלה.

אשר לחבר-הכנסת לביא: עם כל זכויותיו יש לו זכות בוספאט - מותר לו להגיד את כל העולה על דוחו מבלי שיגיבו על-כך, לא היושב-ראש ולא חבריו בטיעה. דוקא מתוך כל האותן הזכויות שיש לו - הוא לא היה צריך להגיד את הדברים האלה. יש להגיע לידי איזה דרך אפשר יהיה להגמל מן ההרגל הזה. וחברי-הכנסת צריכים לדעת, שלדבר בחרפות - אין זאת אומרת לדבר בהריפות. הפונקציה הישירה של היושב-ראש היא להגיב על מקרים כאלה. אם הוא יגיב בזמן - לא נגיע להתפתחות כאלה. אני מטביחה שתקבע ועדה, אשר תברר את הבעיה המיוחדת ואת השאלה בדרך-כלל.

ב. אזוביה:

אני הייתי מטתפק בכך שנחליט על דיון בסיסת אצל אפשרות של הקמת בית-דין כבוד, ועל התנהגותם של חברי-הכנסת, לאור הירידה שחלה בכנסת בזמן האחרון.

ג. אורני:

אני רואה בחודה את הנויכוח הזה ואת כל המתרחש בכנסת. חברת-הכנסת רזיאל-מבורג טוענת שיש להגדיל את סמכויותיו של היושב-ראש. לא פעם אני רואה כיצד היושב-ראש קורא את חבר-הכנסת לסדר, פעם ופעמים והוא מתאפק לא לקרוא לו בשלישית, כי אז אין בפניו דרך אחרת, אלא להזדקק לקצין הכנסת. עלינו ללמוד לשלוט על עצמנו ולא להשתמש בקריאות-הביניים המעליבות, כי כבוד הכנסת יקר לנו.

חבר-הכנסת שפירא אמר, כי חבר-הכנסת לביא תנו קישוט בכנסת. חבר-כנסת אינו קישוט, הוא אבן-פינה, הוא עבר לכנסת.

הנה, אתמול אמר חבר-כנסת ברמן שכל מי שלא יצביע בעד הצעתו יהיה "בוגד". אני הזדעזעתי מדברים אלה.

על-כן, אני מציע שיושב-ראש הוועדה יפנה בכתב לכל חברי-הכנסת ויפנה את תשומת-לבם לדברים האלה. גם אם קיימת כבר הוראה והיא ידועה לכל חבר-כנסת, מוטב לכתוב שוב את הדברים האלה ולהביאם לידיעתם של חברי-הכנסת.

א. ברמן:

בקשר לדבריהם של חברי-הכנסת איכילוב ואורי
עלי להעיר, כי לא אמרתי אתמול "בוגדים",

אלא אמרתי "שכל מי שמוכן להפקיר את הילדים לרחוב או לשלול טן הילדים
את בית-הספר, יהיה בזה משום בגידה באינטרסים של הילדים". כך בדיוק
אמרתי. (היו"ר ד. בר-רב-האי: אם הדברים נאמרו בצורה זו - אין בכך
שום עלבון). לא היה בכך שום עלבון אישי. אף-פעם לא השתמטתי לא בכנסת
ולא מחוצה לה בעלבונות אישיים. אבל אצל חבר-הכנסת לביא זוהי כנראה
שיטה. בכל קריאות-הביניים שלו יש עלבונות. והוא אינו היחיד - ישנם
רבים העושים כטוהו.

אני מציע למנות ועדה מיוחדת שתברר את

השאלה הקונקרטית, ואת זו בלבד לעת-עתה.

י. קליבוב - סגן יו"ר הכנסת:

אני חושב שהרחיבו את היריעה והחלו דנים
בעניינים אחרים, שהם אכזב אקטואליים, אך
אין להם קשר עם התלונה שנשמעה פה. לדעתי, לא ועדת-הכנסת היא הכתובת
הטאקטית לדיון ובירור תלונה של חבר-כנסת אחד נגד חבר-כנסת ששן; אשר
השתמט בביטוי מעליב.

אני תומך בהצעה שהושמעה כאן, עיש להקים

בית-דין כבוד. רצוי מאד שיהיה מוסד כזה. אם נקים מוסד כזה, הדי
שהחלטותיו ודיוניו ייצרו במשך הזמן מסורת ותקנון פנימי שיקבעו מה
מותה ומה אסור ביחסים שבין חברי-הכנסת.

אשר לתלונה הקונקרטית - אנו אפשר להקים

את בית-דין הכבוד מייד - יתברר הענין בפניו; אנו לאו - להטיל על ועדה
מיוחדת בת 2/3 אנשים לברר תלונה זו, כפי שהדבר נעשה פעם בקשר לתלונה
נגד חברת-הכנסת מימון. יתר הדברים שהושמעו כאן דורשים דיון ובירור מקיף.

אשר לסמכויות היושב-ראש - אין כל ספק

שיש צורך בהן. אך אין להאשים את היושב-ראש בכל הדברים האלה, משום
שבשעה שמתחילות ההתפרצויות אין הוא יכול לשמוע את כל מה שנאמר, וכן
לא יתכן להפסיק את הישיבה מיד פעם בפעם, כי אז עלולה הישיבה לקבל
צורה של סקאנדל, שיש והמפריעים מעוניינים בו.

לדעתי, יש גם לאפשר ליושב-ראש והסגנים

למחוק ביטויים בלתי-רצויים - מעליבים - מן הפרוטוקול. אינני נכנס
עתה לבעיה זו, אך יש לדון בה. הנה, כדוגמא, עברתי על חוברת י"ט של
"דברי-הכנסת" וראיתי בה קריאות-ביניים רבות, שאני בטוח, כי בעליהן
היו ברצון מוחקים אותן, מכיון שאין להן כל טעם או כל ערך פוליטי. הן
טוביחות רק דק הוטר-נימוס ודוקא אצל חברי-כנסת נכבדים ביותר. יש
לזכור, כי הכנסת אינה אספה פומבית, וכי אין אדם יכול להרשות לעצמו
להשתמש בכנסת באותם ביטויים שהוא היה יכול להשתמש בהם באספה פומבית.

אינני רוצה להכנס עתה לפרטים, אך כאשר

הדבר יבוא לדיון אנו מוכן להביא בפניכם כל חומר שיידרש, גם מן הכנסת
שלנו וגם מפארלמנטים אחרים.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

ראשית, ברצוני לומר כמה מלים להבהרת
עמדותי, כפי שהבעתי אותן בתחילת דברי.

שאלת בית-דין כבוד היא שאלה מכוונת מאד, אך היא חורגת מן המסגרת
שעליה אנו דנים.

כיצד הגעתי לגישה הפורמאלית שלי? אנו

היושב-ראש שמע את הדברים - היה צריך להגיב עליהם. לא הגיב תוך מהלך
הישיבה - היתה צריכה חברת-הכנסת וילנסקה לפנות לוועדת-הפירושים בתלונה
על היושב-ראש על אשר עבר בשקט על דברים אלה. אך במה דברים אמורים?
כאשר הדבר מופיע במסנוגרמה - זהו המקור. ופה אנו גולשים לוויכוח
שהתחלנו בו, ואשר אנהנו נסיים אותו בשבוע הבא, - אם מותר למחוק או אסור
למחוק קריאות ביניים מעליבות מן הפרוטוקול.

ועדת-הכנסת
30.6.1953
תלונתה של חב. הכנ. וילנסקה
על קריאת-ביניים טעליבה של
חבר-הכנסת לביא.

היו"ר ד. בר-רב-האי: כאשר קיבלתי את התלונה, בדקתי ראשית-כל את החומר במסגרתה המקורית, שאנו מקבלים לתיקון. חברת-הכנסת רוזאל-באור עושה עוול לקבוצות שלנו, כאשר היא אומרת שהטנוגרמה הרשומה והסטנוגרמה המפוענת אינן שוות. הן אינן מוציאות דבר. הסתיקות יכולות להתחיל לאחר הפענוח. הן מפענחות באופן אוטומטי - לא שמעו - לא דשמו; כל מה שנשמע - נרשם ומפוענח. ובאותה סטנוגרמה אין טיטן לקריאת-ביניים זו. אני חושב שלוועדת-הכנסת אין כל חומר, אין עדות, מפני שוועדת-הכנסת אינה יכולה להפך לוועדת-חקירה לגביית-עדות.

שונה הוא המצב, אם תוגשם ההצעה להקים בית-דין כבוד, אשר יברר כל מיני סכסוכים שיכולים לפרוץ בין חברי-הכנסת. זהו טוטד טוטד טאד. יש לנו בסיון במספר כזה מימי הקונגרסים. עלולה רק להתעורר שאלה של מפתח מפלגתי בהרכב בית-הדין, ואז מאבד כל הענין את ערכו. בית-הדין הזה צריך להיות מורכב באופן אישי, לפי סגולותיו האישיות של כל אחד מחבריו, ולא לפי מפתח מפלגתי. (י. בן-אהרן: נעשה בסיון).

אני מוכן לברר עם הסיעות את האפשרות של הקטת בית-דין כבוד כזה. אשר לתלונה הקונקרטיית - אני מציע לגנוז אותה.

י. אורי: אני מציע לגנוז את כל התלונות שהיו עד עתה.

אני מציע להחליט שאנו מותחים קו על כל מה שהיה בעבר, ולבטח בבית-דין כבוד. כן אני מציע לפנות בכתב לכל חברי-הכנסת בענין זה.

מ. וילבר: אני מבקש להעמיד להצבעה את הצעתו של סגן יו"ר הכנסת י. קליבנוב, להטיל על ועדת-שלושה לברר את התלונה הקונקרטיית.

ה צ ב ע ה

ההצעה להטיל על ועדת-שלושה לברר את התלונתה של חברת-הכנסת וילנסקה - נ ד ח ה

ה ד ח ט

- א. כל הטיעות המיוצגות בוועדת-הכנסת מביעות את צערן על ההתפרצויות והעלבונות ההדדיים שהיו בישיבות האחרונות של הכנסת.
- ב. להטיל על יושב-ראש הוועדה לפנות לחברי-הכנסת בדרישה כמדת להמנע מכל פגיעה בכבודם של חברי-הכנסת.
- ג. לגנוז את ההאשמות ההדדיות שהובאו עד היום הזה.
- ד. להטיל על יו"ר הוועדה לברר עם הסיעות את האפשרות של הקטת בית-דין כבוד שמתפקידו יהיה לדון במקרים של פגיעות בכבוד חברי-הכנסת ~~באיש~~ איש לרעה.

הישיבה נועלה בשעה 10.45
=====